

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Wystawy czasowe, pokazy i przetargi na P.W.K. [Powszechnej Wystawie Krajowej]

Źródło:

Przemysł i Handel Rok 10 1929 zeszyt 49, strony 2159-2160

Artykuł udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt. „Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39« H. Maciejewskiej”
(SONB/SP/550684/2022)

Okres	Tydzień	
28/IV — 25/V	I	17.551
	II	17.263
	III	23.136
	IV	20.496
26/V — 30/VI	I	22.615
	II	21.922
	III	23.195
	IV	24.814
1/VII — 28 VII	V	22.429
	I	25.379
	II	22.553
	III	23.113
29/VII — 1/IX	IV	22.801
	I	22.295
	II	20.158
	III	24.280
2/IX — 29/IX	IV	24.652
	V	24.513
	I	20.849
	II	23.560
	III	23.440
	IV	21.036

Trzeci okres — to okres depresji eksportu, która trwa jeszcze, i zapewne nie skończy się przed lutym lub marcem r. p. Uwaga: daczna to poniższe zestawienie (sztuk):

Okres	Tydzień	
30/IX — 3/XI	I	17.299
	II	18.432
	III	18.432
	IV	18.193
	V	11.415
4/XI — 1/XII	I	12.238
	II	14.481
	III	12.536

M. P.

EKSPORT BEKONÓW I SZYNEK W OKRESIE LIPIEC — PAŹDZIERNIK 1929 R. — Eksport bekoni w r. b. wykazuje znaczny wzrost.

Liczby tego eksportu, obliczone na podstawie zwrotu cła za ostatnie 4 miesiące, przedstawiają się w sposób następujący (w tonach):

Lipiec	1929 r.	1.058
Sierpień	"	1.765
Wrzesień	"	1.179
Październik	"	1.078

W/g danych statystycznych, w roku ubiegłym wywieziono bekoni (w tonach):

Lipiec	1928 r.	—
Sierpień	"	31.3
Wrzesień	"	143.5
Październik	"	99.2

Liczby te nie są jednak ścisłe, gdyż bekony deklarowano jako mięso wieprzowe. Biorąc pod uwagę eksport mięsa wieprzowego do Anglii, które w zupełności uważać można za bekony, otrzymamy dane następujące (w tonach):

Lipiec	1928 r.	593
Sierpień	"	402
Wrzesień	"	609
Październik	"	842

Eksport szynki obliczony na podstawie zwrotu cła wynosił (w tonach):

Lipiec	1929 r.	204
Sierpień	"	229
Wrzesień	"	138
Październik	"	63

Przerachowując powyższe ilości bekoni i szynki na ilość sztuk świń, otrzymamy następujące liczby (dane przybliżone — sztuk):

		Przerobione na bekony	Przerobione na szynki	Razem
Lipiec	1929 r.	21.000	13.500	34.500
Sierpień	"	35.000	15.000	50.000
Wrzesień	"	24.000	9.200	33.200
Październik	"	21.000	4.200	25.200

Jeśli obecnie porównamy eksport świń żywych z eksportem świń w postaci przerobionej, to otrzymamy następujący stosunek natężenia naszego eksportowego przemysłu mięsnego do eksportu żywca:

		Świń żywych sztuk	Świń przerob. sztuk	Ogółem sztuk	Stosunek % - owy świń przerob. do żywca
Lipiec	1929 r.	94.000	34.500	128.500	27
Sierpień	"	115.800	50.000	165.800	30
Wrzesień	"	89.000	33.200	122.200	27
Październik	"	83.700	25.200	108.900	23

Powyższe zestawienie dowodzi, że przemysł mięsny odgrywa obecnie już poważną rolę w naszym eksporcie trzody, dając 1/4 — 1/3 naszego ogólnego eksportu żywca i przetworów mięsnych.

M. P.

OKAZJE DO HANDLU Z ZAGRANICĄ

Życzący poznać szczegóły któregośkolwiek z wymienionych niżej interesów oraz otrzymać adres odnośnej firmy zagranicznej winni podać Redakcji odpowiedni numer kolejny, umieszczony przy danej wzmiance, oraz załączyć na koszt odpowiedzi sumę 1 — w znaczkach pocztowych (od każdego poszczególnego numeru).

Redakcja Tygodnika „Przemysł i Handel” nie przyjmuje na siebie odpowiedzialności za konsekwencje handlowe zawartych tą drogą interesów.

ZAPYTANIA Z ZAGRANICY:

Nr. 90/A: Polski dom handlowy w Brazylii pragnie nawiązać stosunki handlowe z polskimi eksporterami wszelkiego rodzaju artykułów przemysłowych.

OFERTY FIRM ZAGRANICZNYCH:

Nr. 72/B: Czeskosłowacka fabryka instrumentów muzycznych odda przedstawicielstwo na Polskę.

Nr. 73/B: Amerykańska fabryka urządzeń przeciwpożarniczych dla przemysłu naftowego poszukuje odbiorców.

TARGI I WYSTAWY

KONGRESY, ZJAZDY I WYCIECZKI NA P. W. K. — Powszechna Wystawa Krajowa w r. b. w Poznaniu okazała się nadzwyczaj udaną imprezą wystawową i dzięki doskonałej organizacji i olbrzymim wysiłkom, włożonym w to dzieło Polski Odrodzonej, osiągnęła wielkie powodzenie. Zaznaczyć przytem należy, że, jakkolwiek fundusze, przeznaczone na propagandę, nie były obfite, Wystawa wywołała wielkie zainteresowanie nie tylko w kraju, lecz i zagranicą. Przyczyniły się do tego niewątpliwie w dużej mierze wysiłki ze strony czynników oficjalnych oraz poszczególnych najróżnorodniejszych organizacji w kierunku ułatwienia zapoznania się z P. W. K. możliwie najliczniejszych rzesz obywateli polskich.

Obok intensywnej więc propagandy, która okazała się szczególnie skuteczną w kraju, zastosowano cały szereg ułatwień i ulg, które pozwoliły zwiedzić

P. W. K. najszerszym kręgom ludności polskiej oraz licznym gościom z zagranicy. Do nich należy więc organizowanie przez poszczególne urzędy oraz organizacje bezpłatnych lub ulgowych wycieczek na P. W. K., polepszenie na czas Wystawy środków komunikacyjnych i połączeń z Poznaniem, ulgi kolejowe, wydawanie biletów okrężnych, wreszcie ulgi paszportowo-wizowe dla obcokrajowców. W dalszym ciągu rzeczą bardzo sprzyjającą powodzeniu Wystawy był fakt wyznaczenia Poznania na miejsce bardzo licznych zjazdów i kongresów, które ściągały do stolicy Wielkopolski liczne zastępy zwiedzających. Dlatego też, obok doskonałej organizacji Wystawy, należy przypisać jej powodzenie olbrzymiej ilości doskonale zorganizowanych wycieczek, licznym zjazdom i kongresom. Należy przytem zwrócić uwagę na znaczenie odwiedzin tak wielu najwybitniejszych gości zagranicznych.

Trudno byłoby wyliczyć wszystkich wybitnych przedstawicieli obcych rządów, przemysłu, handlu, rolnictwa lub nauki zagranicą, którzy odwiedzili P. W. K. W otwarciu jej w dn. 16/V r. b. brał udział z nielicznymi wyjątkami cały korpus dyplomatyczny, akredytowany przy Rządzie Polskim, jak również P. Charles S. Dewey, Doradca Finansowy Rządu Polskiego. W dalszym ciągu trwania Wystawy dyplomaci państw obcych niejednokrotnie odwiedzali wystawę. Należałoby tu wspomnieć o zbiorowej wycieczce attachés handlowych z Warszawy, o wycieczce konsułów państw obcych, w tej liczbie konsułów, rezydujących w Gdańsku. Poznań gościł następnie wielu ministrów państw obcych, w tej liczbie P. Bonnefous, Ministra Przemysłu i Handlu Francji, P. Madgearu, Ministra Przemysłu i Handlu Rumunii, P. Novaka, Ministra Przemysłu i Handlu Czechosłowacji, Ministrów Belgii, Estonii, Norwegii, Łotwy, Szwecji, przedstawicieli Rządów: włoskiego, jugosłowiańskiego, fińskiego i w. in. Wystawę zwiedzało wielu wybitnych ludzi z krajów nawet bardzo odległych, jak P. Baron Togo, przedstawiciel Japonii. Odbił się cały szereg wycieczek przedstawicieli życia gospodarczego Francji (w tej liczbie wycieczka pod przewodnictwem P. Ambasadora Noulens oraz wycieczka parlamentarzystów francuskich), Szwajcarii (wycieczka bankierów i przemysłowców), Holandii, Czechosłowacji i t. d. Bardzo liczny był udział wycieczek dziennikarzy zagranicznych (w tej liczbie dziennikarzy-korespondentów prasy wszechświatowej w Berlinie, licznych wycieczek prasy codziennej i fachowej niemieckiej i z innych państw ościennych, wycieczki zagranicznej prasy rolniczej i t. d.). Przedstawiciele życia gospodarczego i rządów państw obcych, jak również dziennikarze i uczeni niejednokrotnie dawali wyraz swemu uznaniu dla wielkiego dzieła Polski Odrodzonej. Nie ulega wątpliwości, że liczne odwiedziny gości zagranicznych na P. W. K. przyczyniły się w dużej mierze do lepszego zapoznania się państw obcych z postępami na polu gospodarczym, dokonaniem przez Polskę w ciągu ostatnich lat.

Zainteresowanie Polonii zagranicznej Wystawą w Poznaniu było bardzo duże, to też odwiedziły ją tysiączne rzesze Polaków ze Stanów Zjednoczonych Ameryki, Niemiec i in. krajów. Zwłaszcza udział Polonii amerykańskiej przedstawiał się imponująco, gdyż bardzo liczne wycieczki odwiedzały Poznań w ciągu całego trwania Wystawy. Organizacją tych wycieczek zajmowały się poszczególne linie okrętowe, jak również związki lub stowarzyszenia.

Liczba zjazdów i kongresów, które obierały za siedzibę swych obrad Poznań w czasie P. W. K., względnie które po ukończeniu swych obrad w Warszawie przyjeżdżały zwiedzać P. W. K., jest bardzo wielka. Większość kongresów międzynarodowych — były to przeważnie zjazdy międzysłowiańskie. Odbły się więc: Wszechsłowiański Zjazd Kół Śpiewaczych, który zgromadził w Poznaniu kilkunastotysięczne rzesze przedstawicieli zaprzyjaźnionych narodów słowiańskich; Wszechsłowiański Zjazd Sokolstwa, imponujący liczbą uczestników; Zjazd Delegatów Izby Przemysłowo-Handlowych Bułgarii, Czechosłowacji, Grecji, Jugosławii, Rumunii, Turcji i Węgier, zaproszonych na P. W. K. przez Poznańską Izbę Przemysłowo-Handlową; Wszechsłowiański Zjazd Chórów Akademickich; Zjazd Federacji Inżynierów Słowiańskich; Wszechsłowiański Zjazd Nauczycieli Szkół Powszechnych; Wszechsłowiański Zjazd Studentów-Medyków; Zjazd Artystów Słowiańskich. W dalszym ciągu należy nadmienić, że w Poznaniu odbyły się: Międzynarodowy Kongres Drogerzystów oraz Międzynarodowy Kongres Przemysłu i Handlu Katolickiego, że liczne grono delegatów na Kongres Międzynarodowego Instytutu Statystycznego (który się odbył w Warszawie) zwiedziło Poznań i P. W. K., że, wreszcie, przyjechała tam liczna wycieczka z obdytego w Warszawie Zjazdu Polaków z Zagranicy.

Z bardzo licznych ogólnopolskich zjazdów, które odbyły się w Poznaniu w czasie trwania P. W. K., wymienimy następujące: Zjazd Ekonomistów i Statystyków Polskich, Zjazd Przemysłu Konfekcyjnego, Powszechny Zjazd Polskich Przemysłowców Metalowych, Kongres Polskiego Przemysłu Cukrowniczego, Zjazd Stowarzyszenia Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych, Zjazd Wielkopolskiego Towarzystwa Kółek Rolniczych, Naukowy Zjazd Rolniczy, Ogólny Zjazd Inżynierów i Techników, Zjazd Przemysłowo-Elektrotechniczny, Tydzień Techniczny, Zjazd Lekarzy Weterynaryjnych, Wszechpolski Zjazd Chemików, Zjazd Księgowych w Polsce, Kongres Pszczelarski, Kongres Unii Związków Spółdzielczych, Kongres Dróg Wodnych, Zjazd Zw. Cechów Rzeźniczych, Ogólnokrajowy Zjazd Ogrodniczy, Kongres Zw. Drzewnych w Polsce, Zjazd Inżynierów Kolejowych, Polski Kongres Drogowy i w. in.

Z powyższego krótkiego i niekompletnego zestawienia można wywnioskować, jak liczny był napływ zwiedzających Wystawę w związku z uczestnictwem w zjazdach i kongresach. Przyczyniły się one, jak również i liczne wycieczki, do gruntowniejszego zapoznania Polaków i obcokrajowców z postępem ekonomicznym Polski.

WYSTAWY CZASOWE, POKAZY I PRZETARGI NA P. W. K. — W ciągu trwania P. W. K. odbył się na terenach Wystawy Rolniczej cały szereg specjalnych pokazów, wystaw i przetargów, które często przedstawiały się prawdziwie imponująco.

Od 29 czerwca do 17 lipca urządzono na terenach zachodnich olbrzymią Wystawę Koni, zorganizowaną z inicjatywy Wielkopolskiej Izby Rolniczej. Wystawa ta stanowi nowy rekord, gdyż zgromadziła przeszło 1.000 koni z całej Polski. Jednocześnie, gdyż w okresie 29 czerwca — 7 lipca, odbyła się największa ze znanych dotychczas Wystaw Hodowlana, składająca się z kilku tysięcy okazów hodowlanych. W związku

z temi pokazami odbył się również Tydzień Rolniczo-Hodowlany, na który złożyły się: zjazd w sprawie doświadczalnictwa rolniczego, zjazd lekarzy weterynaryjnych, zjazd naukowo-rolniczy, zjazd asystentów kontroli mleczności w Wlkp. Izbie Rolniczej, zjazd polskiej prasy rolniczej oraz szereg wycieczek do wzorowych gospodarstw, stacji doświadczalnych i ośrodków kultury rolniczej.

W lipcu odbyła się w westybulu P. W. K. I Okresowa Wystawa Ogrodnicza, na którą złożyły się pokazy róż i innych kwiatów. W Wystawie wzięły udział najpoważniejsze firmy polskie.

Wszelchłowieńska Wystawa Pszczelnicza, połączona z Wszelchłowieńskim Zjazdem Pszczelarzy, odbyła się w dniach 15—25 sierpnia. Ekspozycje były wystawione pod gołem niebem i w pawilonach i objęły zarówno teorię, jak i praktykę pszczelarstwa.

Wielkie Targi Nasienne w Pawilonie Produkcji Roślinnej P. W. K. odbyły się w dniach 28 i 29 sierpnia i miały na celu przede wszystkim zainteresowanie zagranicy polskim nasiennictwem.

W początku września odbyła się w Hali Zjazdów na terenach zachodnich wielka Wystawa Ogrodnicza.

W dn. 18—20 września miały miejsce Wielkie Targi Hodowlane, z którymi połączone były konkursy hippiczne oraz międzynarodowa wycieczka naukowo-rolnicza. Materiał hodowlany był sprzedawany drogą przetargu. Przetarg na konie odbył się dn. 18/IX, na bydło zaś dn. 19/IX.

W połowie września odbyła się w akwarjum w pawilonie 27 Wystawa Ryb.

Na zakończenie, w dn. 20—22 oraz 25—30 września odbyły się dwie (II i III) okresowe wystawy ogrodnicze, z których jedna objęła rośliny szklarniowe, kwiaty sezonowe, dekoracje i wiązania kwiatów, druga zaś — owoce i warzywa.

GORZELNICTWO ROLNICZE NA POWSZECHNEJ WYSTAWIE KRAJOWEJ. — Na P. W. K. wystawiało tylko gorzelnictwo rolnicze — przez Radę Naczelną Przemysłu Gorzelń Rolniczych w Polsce, reprezentującą 1.180 przedsiębiorstw na 1.392 czynnych w 1928/29 r. Gorzelnictwo przemysłowe, zrzeszone w osobnym związku, nie wzięło udziału w Wystawie.

Ze względu na to, iż zobrazowanie obecnego stanu całego gorzelnictwa w Polsce bardzo szeroko ujęły i dokładnie oświetliły szeregiem wykresów, modeli, fotografii Dyrekcja Państwowego Monopoli Spirytusowego oraz Naukowa Organizacja Gorzelnictwa w Pawilonie Monopolów Państwowych, przeto Rada Naczelna Przemysłu Gorzelń Rolniczych uważała za właściwe i celowe poprzestać jedynie na wykazaniu znaczenia gorzelnictwa rolniczego dla całokształtu gospodarki naszej i na poglądowym przedstawieniu zagadnień doby obecnej, szczególnie ważnych dla całokształtu gorzelnictwa.

W tym celu Rada Naczelna (w Pawilonie Przemysłu Ziemiaczanego) zapomocą szeregu tablic oświetliła plastycznie to ważne zagadnienie, wykazała rolę spirytusu w gospodarstwie kraju, dała obraz przerobu ziemniaków na spirytus oraz podkreśliła znaczenie gorzelnictwa w całokształcie naszej gospodarki.

Polska, jako trzeci rzędu wytwórca ziemniaków w Europie, musi zapewnić sobie właściwy przerób wyprodukowanego ziemniaka. W tym celu należy dążyć do rozszerzenia przemysłu ziemniaczanego, a szczególnie produkcji gorzelń rolniczych, które przerabiają

przed wojną 10—11%, a obecnie tylko 2% ogólnego zbioru ziemniaków, podczas gdy w Niemczech i teraz gorzelnie przerabiają 10% zbioru ziemniaków.

Dalej zobrazowano znaczenie gorzelnictwa dla przemysłu chemicznego i wywozu zagranicznego, wreszcie podkreślono możliwości zastosowania spirytusu do celów napędowych. Dla należytego uwypokolenia znaczenia spirytusu w przemyśle podano próbki wytworów gałęzi przemysłu, używających spirytusu jako surowca. Inne tablice dały obraz wyrobu i zużycia spirytusu na głowę ludności — u nas i zagranicą.

Dla propagandy, mającej na celu rozszerzenie zastosowania spirytusu na potrzeby techniczne, ustawiono w stoisku szereg przyrządów do spalania spirytusu oraz silnik, pędzony mieszkanką spirytusową.

Wystawiono wreszcie mapę przemysłu gorzelniczego oraz plakat poradni technicznej, która powstała przy Radzie Naczelnej Przemysłu Gorzelń Rolniczych i ma na celu jak najszerszą informację fachową nie tylko gorzelnictwa, ale również innych pokrewnych gałęzi przemysłu rolnego.

Dyrekcja Monopoli Spirytusowego szczególną wagę przywiązuje do rozpowszechnienia spirytusu dla celów napędowych ze względu na tę wielką rolę, jaką w niedalekiej przyszłości spirytus odegra w dziedzinie techniki życia. Zagadnienie zastosowania w tej dziedzinie czyto samego spirytusu, czyto mieszanek spirytusowo-benzynowych — staje się coraz bardziej aktualnym wobec nieustannego postępu techniki i podbojów maszyny, wypierającej z dniem każdym pracę ręczną, wreszcie wobec wzrastającej ilości silników spalinywych i kurczenia się zapasów paliwa płynnego.

Jakkolwiek w Polsce zagadnienie to w chwili obecnej jeszcze nie występuje w całej swej ostrości, należy jednak już dziś poważnie się przygotować do tych zmian, jakich w niedalekiej przyszłości w całej pełni domagać się będzie życie nasze, wobec postępującej modernizacji dziedzin gospodarczych i wzrastającego zapotrzebowania środków napędowych. Możliwość wyczerpania zapasów ropy musi nas pobudzić do przygotowania zawczasu innych środków, a więc do zastąpienia ropy spirytusem.

Według przewidywań Dyrekcji Monopoli, punkt ciężkości spożycia spirytusu przesunąć się będzie od spożycia trunków do spożycia spirytusu w celach napędowych. Ponieważ zaś do fabrykacji mieszanek spirytusowych nadaje się najlepiej, jak wykazało doświadczenie Zachodu, spirytus bezwodny, przeto Dyrekcja Monopoli poparła inicjatywę Rektyfikacji Kutnowskiej i zawarła z nią umowę na odwadnianie spirytusu, otrzymując z tego źródła spirytus o mocy 99,6°.

Panuje ugruntowana opinia, iż w obecnych warunkach można liczyć na zbyt większych ilości spirytusu zagranicę w postaci mieszanek spirytusowych. Polska wytwarza w dostatecznej ilości benzynę i spirytus, a więc mogłaby podjąć na wielką skalę akcję wywozu mieszanek, które dziś w Europie mają chętnych nabywców.

Nieodzownym warunkiem szerszego zastosowania spirytusu do celów napędowych będzie jego niska cena. Odpowiednio zaś ją skalkulować może jedynie taka instytucja, która jednoczy w swoim ręku całokształt gospodarki spirytusowej i wywiera jednocześnie wpływ na ceny i eksport produktów naftowych. Taką instytucją jest Rząd.

Dodać przytem należy, iż zastosowanie spirytusu przemysłowego do mieszanek według opinii Dyrekcji Monopoli nie dałoby ujścia spirytusowi ziemniaczanemu, i to właśnie wtedy, gdy wzrost zbytu tego spirytusu, jako związanego z interesami rolnictwa, w naszych stosunkach najbardziej jest pożądanym.

Tak więc stoimy wobec zagadnień sprzecznych, które wysunął rozwój życia gospodarczego, a uwypokoleniła Wystawa: zastosowanie spirytusu przemysłowego do mieszanek, jako czynnik, hamujący ujście spirytusowi ziemniaczanemu, i niska cena spirytusu, jako nieodzowny warunek szerszego zastosowania go do celów napędowych; warunek zarazem nie odpowiadający w obecnej sytuacji interesom gorzelń rolniczych.

Sprzeczności te może załagodzić lub usunąć tylko Rząd w porozumieniu z wytwórcami spirytusu ziemniaczanego i przemysłowego.

Na drodze takiego porozumienia spirytus ziemniaczany niewątpliwie będzie miał ułatwione zastosowanie do celów leczniczych w szerokim zakresie.

Z. P.

PRZEMYSŁ GARBARSKI NA P. W. K. — Ogólną organizację wystawy przemysłu garbarskiego i pokrewnych mu w ramach P. W. K. zajmował się Polski Związek Przemysłowców Garbarzy. Reprezentowało przemysł garbarski ogółem 17 firm, zajmujących ok. 300 m² powierzchni stoisk; poza tem — oprócz stoisk poszczególnych firm — cała gałąź przemysłu posiadała stoisko ogólne, zawierające dane statystyczne o rozwoju przemysłu w ciągu ostatnich lat. Wystawa garbarska wchodziła w skład grupy XX P. W. K. — Przerobu Produktów Zwierzęcych.

Przemysł garbarski, który przed wojną odgrywał w Polsce bardzo poważną rolę i miał zasłużony rozgłos nawet poza granicami kraju, podupadł mocno w czasie wojny. Ostatnie lata nie mogły przywrócić mu dawnego stanowiska, to też obecna sytuacja jego jest ciężka, do czego przyczynia się w dużej mierze konkurencja przemysłu garbarskiego państw obcych. W zakresie artykułów masowego zapotrzebowania Polska jest samowystarczająca, to też import skór zwykłych stale maleje, zato wzrasta wciąż import skór luksusowych z zagranicy. Import skór surowych jest co najmniej w połowie niepotrzebny i tłumaczy się lepszymi warunkami kredytowymi, udzielanymi przez firmy obce.

Obecnie sytuacja przedstawia się w ten sposób, że import skór gotowych do Polski wynosi ok. 100 miljn., w tem skór luksusowych ok. 63 miljn. Eksport jest narazie nikły. Co dotyczy skór surowych, to import przewyższa trzykrotnie eksport. Eksport ten jest zresztą częściowo niezdrowy i szkodliwy. Trudna sytuacja krajowego garbarstwa wyraża się w zmniejszającej się ilości czynnych garbarń. Nieznaczna w dodatku konsumpcja krajowa skór sprawia, że przemysł garbarski wykorzystuje zaledwie połowę swej zdolności wytwórczej.

Do polepszenia niepomyślnej sytuacji obecnej garbarstwa krajowego mogłoby się przyczynić większe zainteresowanie się w Polsce wyrobem krajowym; należy się spodziewać, że wystawa garbarska na P. W. K. spełniła to zadanie propagandowe.

UDZIAŁ BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MINERALNEGO W POWSZECHNEJ WYSTAWIE KRAJOWEJ. — Polski przemysł budowlany

oraz poszczególne gałęzie przemysłu mineralnego wzięły udział w P. W. K. z inicjatywy Zarządu Stowarzyszenia Zawodowego Przemysłowców Budowlanych R. P. oraz Delegacji Stałej Zrzeszeń Budowniczych i Stowarzyszeń Zawodowych Przemysłowców Budowlanych w Warszawie, jak również Związku Polskich Fabryk Portland-Cementu, Związku Ceramików R. P., Związku Wytwórców Tekstury Smołowcowej, Przetworów Smołowcowych i Asfaltu w R. P.

Została zorganizowana grupa XVI „Budownictwa i Przemysłu Mineralnego na P. W. K.”, w skład której weszły następujące klasy: 1) przemysł asfaltowy, 2) przemysł budowlany, 3) przemysł budowlano-drogowy, 4) przemysł cementowy, 5) przemysł ceramiki budowlanej, 6) przemysł ceramiki szlachetnej. Grupa wystawowa „Budownictwa i Przemysłu Mineralnego” zajmowała obszerne place, położone na lewo od wejścia na tereny zachodnie P. W. K.

W Pawilonie Związku Polskich Fabryk Cementu wystawiono ekspozycje wszystkich fabryk cementu, należących do Związku, jak również liczne wykresy, fotografie i t. d. Na placach przemysłu cementowego eksponowano wyroby z cementu, betonu, żelazo-betonu, dachówki cementowo-azbestowe, maszyny i formy do cementu i betonu. Plac Przemysłu Budowlanego zajęty był przez szereg pawilonów prywatnych, wśród których na uwagę zasługiwały Kamieniołomy Miast Małopolskich. W Pawilonie Ceramiki Budowlanej wystawiały poszczególne organizacje tej gałęzi przemysłu oraz najważniejsze cegielnie i fabryki ceramiczne. W grupie budownictwa drogowego, zorganizowanej przy współudziale i poparciu Min. Robót Publicznych, wystawiano dużą ilość maszyn, przyrządów i narzędzi drogowych. W Pawilonie Budownictwa, wreszcie, wzięły udział, jako wystawcy, zawodowe organizacje budowlane, cechy oraz liczne poważne firmy budowlane.

Powyższy krótki przegląd wystawy budownictwa i poszczególnych gałęzi przemysłów mineralnych na P. W. K., choć wysoce powierzchowny, pozwala jednak stwierdzić, że tym przemysłom poświęcono na Wystawie należyłą uwagę.

UDZIAŁ RZEMIOSŁA W POWSZECHNEJ WYSTAWIE KRAJOWEJ. — Rzemiosło, dające w Polsce zatrudnienie około 1 miljn. pracowników, wyżywiające zaś do 3 miljn. obywateli, odgrywa poważną rolę w życiu gospodarczym Polski. 75 zawodów liczy w sumie 319.400 samodzielnych warsztatów. Najpoważniejszą rolę odgrywa grupa skórzaną; zatrudnia ona 247.910 osób w 95.150 zakładach; grupa spożywcza zatrudnia w 63.340 zakładach 185.400 pracowników. Organizacje zawodowe rzemieślników, istniejące w liczbie 2.377, posiadają 236.304 członków. Wartość rocznej produkcji warsztatów rzemieślniczych wynosi w przybliżeniu 4 miljardów.

Nie ulega wątpliwości, że gałąź życia gospodarczego, zatrudniająca tak poważną liczbę pracowników, odgrywa wybitną rolę wśród innych dziedzin gospodarstwa narodowego. Znalazło to należyty wyraz w Powszechnej Wystawie Krajowej, gdzie rzemiosło zajęło cały pawilon o powierzchni 2.000 m². Wystawa rzemiosła polskiego dzieliła się na kilka części. T. zw. Wystawa Reprezentacyjna zawierała wykresy, rysunki oraz dane statystyczne, dotyczące rozwoju rzemiosła, organizacji zawodowych i t. d. W dalszym ciągu składały się na Wystawę Rzemieślniczą: dział